

MIN KAMP

AV **KARL OVE KNAUSGÅRD**

DRAMATISERT AV **OLE ANDERS TANDBERG**

TEATRET

KILDEN
TEATER- OG
KONSERTHUS

HELE BYENS TEATER

Kjære publikum -

Det var jo ikke til å tro - da *Min kamp* utkom for fem år siden ble den folkelesning, et romanverk på nærmere 4000 sider var plutselig blitt en bestselger! Hvordan var dette mulig? Til overmål var det jo en dypt personlig historie, dette, ofte langt over grensen til det rent private. Hvordan kunne den angå oss alle?

Men så var det nettopp dette personlige som var hemmeligheten. Ved å kle seg så hensynsløst naken, og så uredd og uopphørlig å søke å forstå den strid han selv hadde stått i på sin vei gjennom livet, skapte Knausgård en beretning alle kunne tre inn i. Slik gjorde han alt vårt eget strev og alle de små og store utfordringer vi møter som mennesker i et moderne samfunn både nærværende og gjenkjennelige. Han satte rett og slett navn på tiden vi lever i. Og ikke bare for oss her i landet, skulle det etter hvert vise seg, selv om Knausgårds umiskjennelige ståsted er Norge og norsk kultur.

Nei, som en utenlandsk kritiker så enkelt og utvetydig formulerte det: "Hans kamp er vår kamp".

Det er klart vi i teatret måtte interessere oss for dette. En historie som til de grader fikk sitt publikum i tale måtte det jo også være mulig å gi liv til på scenen? Nei, så greit var det nok ikke. Flere forsøkte seg, men ingen fikk det til. Så var *Min kamp* kanskje likevel for litterært, all sin sanselighet og intense livsfølelse til tross?

Det var situasjonen inntil Ole Anders Tandberg tok utfordringen. Nordmannen Tandberg er bosatt i Stockholm og er i dag et ledende regissørnavn i europeisk scenekunst. I norsk teater er han særlig kjent nettopp for å ha lyktes med en rekke umulige litterære prosjekter, som Alf Prøysen, Tor Ulven, Tarjei Vesaas, Kjell Askildsen – og deLillos!

Knausgård taklet han på oppdrag fra svenske Stadsteatern, og urpremierer i august i fjor ble en sensasjon. Tandberg hadde skapt en lidenskapelig og underholdende teaterversjon, som tok vare på både undringen, alvoret og humoren i romanverket. Selvfølgelig skulle denne dramatiseringen også oppføres i Norge.

Så er det altså slik at vi er tre norske teatersjefer som med hvert vårt utgangspunkt har ønsket å få denne oppsetningen til.

Det avgjørende var at Riksteatret allerede hadde en avtale med Tandberg denne høsten, og etter Stockholms-suksessen var

begge parter enige om at her var det bare å smi mens jernet var varmt. For Oslo Nye Teaters del hadde *Min kamp* lenge stått øverst på blokka, og når det nå ble mulig å gå sammen med Riksteatret var saken klar. Og for Agder Teater var det innlysende å bli med når Sørlandets egen Knausgård endelig skulle innta norske scener.

Resultatet er at et stort publikum både i hovedstaden og over hele landet nå får sjansen til dette unike møtet med Knausgårds verden, med et enestående knippe norske skuespillere.

God fornøyelse!

Tom Remlov

Tom Remlov,
Teatersjef Riksteatret

Kim Bjarke

Kim Bjarke,
Teatersjef Oslo Nye Teater

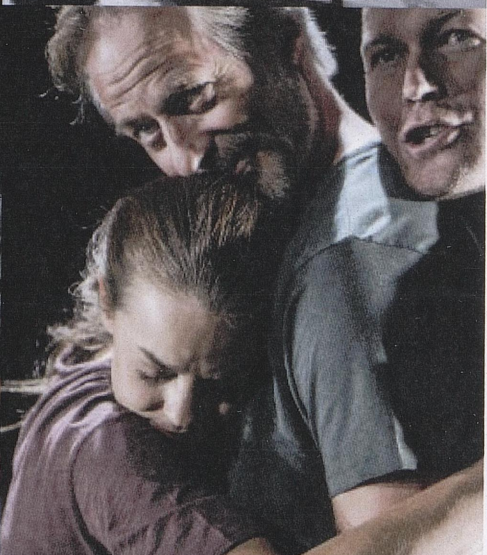
Amalie Nilssen

Amalie Nilssen,
Teatersjef Agder Teater

«Denne romanen har gjort vondt for alle i min nærhet. Hadde jeg gjort den vondere, hadde den blitt sannere. Det har vært et eksperiment, og det har vært mislykket, for jeg har aldri engang vært i nærheten av å si det jeg egentlig mener og beskrive det jeg egentlig har sett.»

MIN KAMP

Av Karl Ove Knausgård. Dramatisert av Ole Anders Tandberg

SKUESPILLERE	Ingjerd Egeberg	TEAM	Regissør	TURNÉTEAM	Oppsetningsleder
	Agnes Kittelsen		Ole Anders Tandberg		Lars Vold
	Christian Rubeck		Scenograf		Lysmester
	Øystein Røger		og kostymedesigner		Cathrine Godager
			Erlend Birkeland		Lydmester
			Komponist		Lars Årdal
			Joel Sahlin		Rekvisittør
Stemmen			Lysdesigner		Linda Bucheli
Jan Sælid			Ellen Ruge		
			Lysdesignerassistent		
			Jonatan Winbo		
			Produsent		
			Emnet Kebreab		
			Inspisient og turnéleder		
			Elisabeth Bredal		
			Sufflør og regiassistent		
			Ilene Sørbøe		

Spilletid 2 t og 20 min (inkl. pause)

Kritikvisning på Riksteatret i
Nydalen **30. august 2016**

Norgespremiere i Kilden Teater-
og Konserthus, Kristiansand
2. september 2016

Oslopremiere på Oslo Nye
Teater **11. oktober 2016**

En samproduksjon mellom Riksteatret, Oslo Nye Teater og Agder Teater.
På turné til 50 steder høsten 2016. Foto: Erik Berg.

Om å beskrive det ubeskrivelige

Det finnes så mange slags beruselser. Regissør Ole Andres Tandberg ble beruset av å lese Karl Ove Knausgårds *Min kamp*.

Mode Steinkjer møter regissør Ole Anders Tandberg.

- Jeg var så mett av *Min kamp* at jeg ikke hadde lyst til å lese bøkene som kom etterpå. Det var sånn at festen var så jævla deilig at det å sette seg ned å drikke igjen dagen etter ikke var så lystbetont, sier regissøren om hvordan han følte seg etter dramatiseringen av *Min kamp*, opprinnelig for fire skuespillere på Stockholm Stadsteater i 2015.

Utgangspunktet for teaterstykket er en roman i seks bind på 3622 sider, en tilsynelatende umulig oppgave. Men gjennom Tandbergs personlige dramatisering ble det til et teaterstykke som nå også settes opp på norske scener, med Ingjerd Egeberg, Agnes Kittelsen, Christian Rubeck og Øystein Røger. Alle fire spiller rollen som Karl Ove Knausgård, og utvalget fra bøkene er Tandbergs egne.

- En annen skulle valgt noe helt annet, selvfølgelig, og det betyr bare at jeg har filtrert *Min kamp* med mitt liv og mine livserfaringer. Jeg begynte med å sette små post-it-lapper i boken der jeg fant et smertepunkt, noe som talte til meg. Det ble jo så mange lapper til slutt at foruten å måtte velge bort

noen av dem måtte jeg finne en dramaturgisk totempåle som sto midt i verket. *Min kamp* handler dypest sett om døden, men også om forholdet til faren og redselen for ham, og Karl Oves intense behov for ensomheten. Hele verket kretser rundt det å skulle skrive seg fri, fri fra skammen og bli et helt menneske, sier Tandberg.

Han liker teateret fordi det kan formulere det ubeskrivelige.

- Teatret er så utrolig mange sjangere, det er komisk, grotesk, dramatisk og plumpt, men kan fange det som man ikke kan sette ord på. Når alt bare står og dirrer. «Å skrive er å trekke ut fra skyggene det vi ikke vet», skriver Knausgård. Det kunne vært Tarjei Vesaas som sa det. Jeg har vært veldig opp-tatt av han i mitt liv. Jeg kjenner igjen formuleringer som liksom Knausgård har arvet av Vesaas, det som handler om å formulere det ubeskrivelige, sier Tandberg, det som det er umulig å sette ord på.

Han peker på hvordan bøkene kretser rundt Knausgårds skam og skyldfølelse.

- Vi får syn på vårt eget når vi leser *Min kamp*. Det er få forfattere som har vært så hudløst utleverende, men samtidig sier Knausgård at han ikke kommer i nærheten av å beskrive det slik som det virkelig var

- *Hva er skammens rolle i kunsten?*

- Mannlig selvmedlidenhet er kunstens største drivkraft, var det en svensk kunstner som sa. Det er jo ironisk uttrykt, men det viser seg å bli kunst av det, bilder, romaner og musikk. Det er fordi skammen – slik vi husker den fra barndommen – er så utrolig sterk. Den har kraft, en kvelende kraft til å fullstendig dominere og blokkere et menneske, og drømmen om å være fri og sterk står i motsetning til skammen. I den grad kunsten er et opprør, er den et forsøk på å gjøre seg fri fra noe.

- *Hvordan frigjør du deg fra all støyen rundt selve bøkene?*

- Gjennom bare å tenke på bøkene som litteratur, og ikke forholde meg til det medie-jaget som oppsto da de kom ut. Knausgård beskriver angsten dette framkalte hos han og måten han håndterte det på, skaden det påførte hans familie og skammen over det han hadde gjort. I romanprosjektet forsøker han å forstå verden, de verste tingene som har skjedd i vår historie og samtid, gjennom å se seg selv. Utøya-massakren og jødeutryddelsen forsøker han å forstå gjennom å skrive sitt eget liv, samtidig som han behandler sin egen skrekk for det sosiale, sier Tandberg.

De fire skuespillerne som alle skal spille Karl Ove Knausgård og som er to av hvert kjønn, påvirker også tekstutvalget, ifølge dramatikeren.

- I Stockholm brukte vi tre uker av prøvetiden på å lese og stryke, og det hendte at noen replikker satte seg fast i skuespilleren med en gang. Det ble en organisme. Jeg bestemte også at vi måtte forholde oss til Hitler-essayet. Forfatteren har tross alt viet det 500 sider i det siste bindet. Knausgård leser verden med sine øyne. Hva gjorde jødeutryddelsen mulig? Parallelt med essayet blir kona hans sjuk og havner på psykiatrisk sykehus. Han har ikke sett det, sier han. Han har vært opptatt med seg selv og sitt eget utenforskap, akkurat som Hitler. Ett eller annet sted der er *det* noe som gjør at forestillingen ser ut som den gjør, sier Tandberg.

- Mye av grunnen til at jeg ville ta forestillingen til Norge var at jeg ville oppleve Knausgårds originale språk fra scenen. Shakespeare lekte med de samme grepene som også Karl Ove Knausgård benytter seg av, og fra en dramatikers synspunkt er det en veldig glede å oppdage. Jeg har forsøkt å klippe tekstdelene sammen sånn at de kaster nytt lys på innholdet. Jeg tenkte aldri på hva Knausgård skulle mene. Det var når jeg fikk spørsmålet første gangen om jeg hadde møtt ham, at jeg kom å tenke på at det kanskje var like bra at jeg ikke kjenner ham. At jeg, om vi hadde vært venner, skulle fått problemer med å gjøre dramatiseringen, for at han hele tiden skulle spørre «hvorfor har du ikke tatt med det...». Men det er ingen som har sagt det til meg ennå.

INGJERD EGEBERG

gikk ut av Statens Teaterhøgskole i 1994. Hun har mange års erfaring som teaterskuespiller fra Hålogaland Teater, Nationaltheatret, Oslo Nye Teater, Nordland Teater og Rogaland Teater, der hun også har vært teatersjef. Av roller i utvalg kan nevnes Lady Macbeth i Macbeth, tittelrollen i Antigone, Olga i Tre søstre, Gertrude i Hamlet, Blanche i En sporvogn til begjær, Lise i Doktor Proktores prompepulver og Den grønkleddede i Peer Gynt. Ingjerd Egeberg debuterte på filmlerretet i 2000 som Janne i Pål Jackmans Detektor. Senere har hun spilt i Tyven, Tyven, Ved kongens bord, Marias menn, Kodenavn Hunter, Mammon og Øyevitne. Snart blir hun også å se i Hollywood-filmen Downsizing, der hun spiller mot bl.a. Matt Damon og Christoph Waltz.

AGNES KITTELSEN

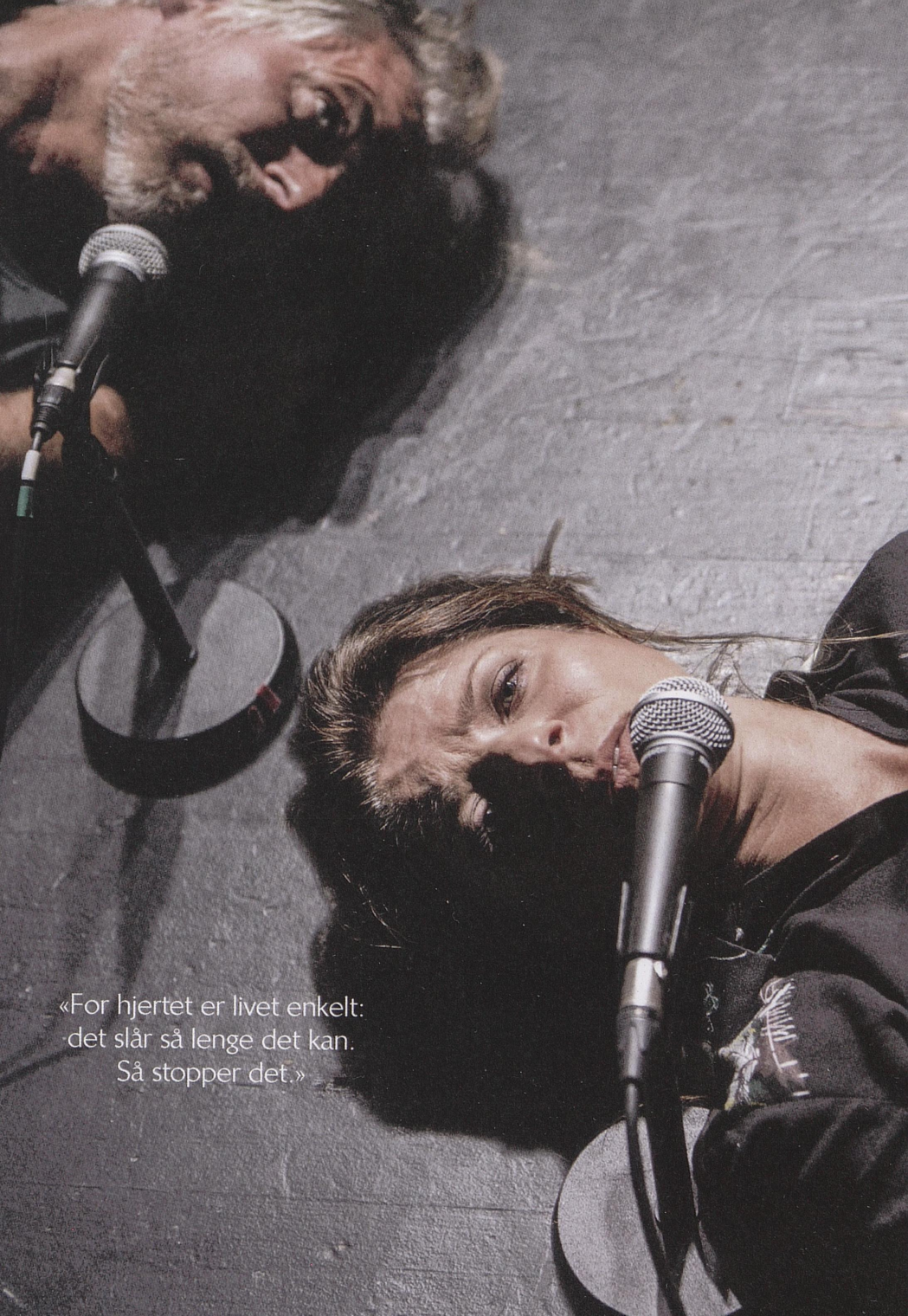
debuterte i TV-serien Skolen på NRK og ble ansatt ved Den Nationale Scene etter at hun gikk ut fra Statens Teaterhøgskole i 2003. Siden har hun vært tilknyttet Nationaltheatret, Oslo Nye Teater, Riksteatret og Det Norske Teatret og gjort seg bemerket i en rekke oppsetninger som f.eks. Brand, Trollbyen og Bedrag – for å nevne noen. Agnes fikk Amandapris for rollen som Tikken Manus i Max Manus og har blitt nominert til beste kvinnelige hovedrolle for sine prestasjoner i Sykt lykkelig og Staying Alive. For mange er hun aller mest kjent som Liv Heyerdahl i Kon-Tiki. Nylig medvirket hun i filmen Pyromanen, basert på Gaute Heivolls roman. Agnes har spilt i en rekke TV-serier, som Dag og Halvbroren.

CHRISTIAN RUBECK

er utdannet ved Drama Centre London (2003) og har vært tilknyttet både Nationaltheatret og Oslo Nye Teater. Han fikk sin debut i Danny Boyles spillefilm Millions og hans første norske film var Joachim Triers Reprise. Siden har vi sett ham i Max Manus, Kampen for tungtvannet og Amnesia. Fremover er han aktuell i spillefilmene Collide med Anthony Hopkins og Ben Kingsley, i What Happened to Monday med Glenn Close og Willem Dafoe og i NRK-serien Nobel. Tidligere film- og TV-produksjoner inkluderer: The Interceptor (BBC), Miss Marple - A Murder is Announced (LWT), Kampen for tilværelsen (NRK), Rottenetter, Hawking (BBC), A Girl in a Café (HBO), Hotel Babylon (BBC), The Battle of Britain (BBC), The Search for the Northwest Passage (ITN), Dream Team (Sky), E=MC2 (Darlow Smithson) og En helt vanlig dag på jobben.

ØYSTEIN RØGER

er utdannet ved Statens Teaterhøgskole (1987) og var tilknyttet Den Nationale Scene før han ble en del av Nationaltheatrets ensemble. Der har han utmerket seg i en rekke Fosse-oppsetninger, som Peer i Peer Gynt på Torshovteatret, Pastor Manders i TanGhost, Jake Quinn i Stones in his Pockets, Christian i Festen og Astrov i Onkel Vanja, samt Den ukjente i Til Damaskus, som han også fikk både Heddaprisen og Kritikerprisen for. Ved Oslo Nye Teater har han også spilt Edward Munch i Alfa og Omega. Røger har medvirket i en rekke filmer og TV-serier som Oslo 31. august, Drømmefangeren, Lilyhammer, Kampen for tilværelsen, Okkupert og Frikjent, også i høstens del 2. I 2000-2003 var han en del av den kunstneriske ledelsen ved Torshovteatret.

«For hjertet er livet enkelt:
det slår så lenge det kan.
Så stopper det.»

Kjøp billetter på www.riksteatret.no

www.oslonyeteater.no www.kilden.com

02.09.2016	Kristiansand	31.10.2016	Os
13.09.2016	Horten	01.11.2016	Stord
14.09.2016	Vikersund	02.11.2016	Bømlo
15.09.2016	Ål	03.11.2016	Aksdal
16.09.2016	Fagernes	04.11.2016	Sandnes
17.09.2016	Gjøvik	06.11.2016	Egersund
19.09.2016	Lillehammer	07.11.2016	Flekkefjord
21.09.2016	Stjørdal	08.11.2016	Kvinesdal
22.09.2016	Verdal	09.11.2016	Mandal
23.09.2016	Steinkjer	10.11.2016	Arendal
25.09.2016	Namsos	12.11.2016	Bø i Telemark
26.09.2016	Kolvereid	13.11.2016	Skien
28.09.2016	Sandnessjøen	14.11.2016	Notodden
29.09.2016	Mo i Rana	16.11.2016	Larvik
02.10.2016	Tromsø	17.11.2016	Nøtterøy
03.10.2016	Finnsnes	18.11.2016	Drammen
04.10.2016	Narvik	19.11.2016	Halden
05.10.2016	Harstad	20.11.2016	Fredrikstad
07.10.2016	Bjugn	22.11.2016	Kongsvinger
09.10.2016	Melhus	23.11.2016	Elverum
11.10.2016	Oslo	24.11.2016	Hamar
		25.11.2016	Jessheim
		26.11.2016	Askim
		28.11.2016	Molde
		29.11.2016	Oppdal
		30.11.2016	Røros
		02.12.2016	Åndalsnes
		03.12.2016	Nordfjordeid

Oslo:
Spilles på Oslo Nye Teater i oktober og desember 2016

Kristiansand:
Spilles på Kilden Teater- og Konserthus 2. – 10. september

